

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 maja 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. odmówił L. J. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. udowodnienie jedynie 14 lat, 9 miesięcy i 11 dni w warunkach szczególnych w miejsce wymaganych 15 lat.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że do ustalenia stażu pracy w warunkach szczególnych przyjęto okres zatrudnienia od 19.10.1972 r. do 17.02.1975 r. oraz od 05.01.1976 r. do 14.06.1988 r. na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 18 kwietnia 2014r. Organ rentowy powołał się na treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16.10.2013r., sygn. akt II UPZ 6/13, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych fakt, że ubezpieczony odbył zasadniczą służbę wojskową w okresie od 18.02.1975 r. do 16.12.1975 r. powoduje, że brak jest podstaw do zaliczenia tego okresu jako okresu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji i wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury poprzez zaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej. Skarżący wskazał, że okres od 18 lutego do 16 grudnia 1975 r., w którym odbywał zasadniczą służbę wojskową będąc w stosunku pracy, w którym wykonywał pracę w warunkach szczególnych, należy zaliczyć jako okres dający uprawnienia do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, gdyż jego stosunek pracy u ówczesnego pracodawcy nie został przerwany i pracodawca ten w świadectwach pracy wykazywał ten okres jako okres pracy u niego. Nadto ubezpieczony wskazał, że Sąd Najwyższy w powołanej przez ZUS uchwale przychylił się do jego stanowiska, zaś organ rentowy odwołał się jedynie do wyrwanej z kontekstu tezy orzeczenia.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony L. J., urodzony dnia (...), złożył w dniu 18 kwietnia 2014r. do ZUS wnioski o emeryturę.

Na dzień złożenia wniosku o emeryturę ubezpieczony wykazał łącznie 26 lat, 9 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W tym ZUS uwzględnił 14 lat, 9 miesięcy i 11 dni okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach (od dnia 19 października 1972 r. do 17 lutego 1975 r. oraz od dnia 5 stycznia 1976r. do dnia 14 czerwca 1988r. (z wyłączeniem okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej).

(niesporne)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 18 lutego 1975r. do 16 grudnia 1975r.

(vide: decyzja – k. 18 plik II akt ubezpieczeniowych)

Ubezpieczony L. J. od 19 października 1972 r. był zatrudniony w Zakładzie (...) S.A. w Ł., przy czym w okresie od 19.10.1972 r. do 17.02.1975r. i od 5.01.1976r. do 14.06.1988 r. na stanowisku odlewnik wyrobów ceramicznych. Na stanowisku tym stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy produkcji wyrobów ceramicznych, przy czym w okresie od 19.10.1972r. do 17.02.1972r. L. J. wykonywał swoją pracę na stanowisku odlewnika wyrobów

ceramicznych wyposażonego w urządzenie do napełniania form masą ceramiczną, kolejne czynności związane z produkcją naczyń ceramicznych, takie jak oczyszczenie formy, wyjęcie naczyń z formy, ustawienie na wózkach, mocowanie elementów tych naczyń, L. J. wykonywał ręcznie.

W okresie od 5.01.1976r. do 14.06.1988r. L. J. wykonywał swoje obowiązki na stanowisku odlewnika form ceramicznych, na którym także napełnianie form masą ceramiczną odbywało się ręcznie.

W okresie od 18 lutego 1975r. do 16 grudnia 1975r. L. J. odbył zasadniczą służbę wojskową.

(dowód: zaświadczenie – k. 7, kserokopia książeczki wojskowej – k. 6 plik II akt ubezpieczeniowych, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 18 kwietnia 2014 r. – k. 8 plik II akt ubezpieczeniowych, dowód z przesłuchania stron- płyta CD).

Niesporny stan faktyczny w niniejszej sprawie został bezspornie potwierdzony w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, w szczególności w oparciu o przedłożone dokumenty w aktach osobowych. Dokumentacja zgromadzona w aktach ubezpieczeniowych organu rentowego nie była kwestionowana przez strony. Sąd Okręgowy również nie znalazł podstaw do kwestionowania wiarygodności przedłożonych dokumentów. Sąd oparł się ponadto na zeznaniach ubezpieczonego. Dokonując analizy i oceny zeznań bezpośrednio w toku rozprawy Sąd orzekający uznał je za w pełni wiarygodne. Zeznania te są wyczerpujące i korelują z dokumentami osobowymi skarżącego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego zasługuje na uwzględnienie.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 31.12.1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60- dla kobiet,
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Poza sporem pozostawało, że wnioskodawca spełnia następujące kryteria prawa do świadczenia, tj. ukończył 60 lat, legitymuje się wymaganym okresem ogólnego stażu pracy, nie jest członkiem OFE.

Sporna była pomiędzy stronami kwestia, czy do stażu pracy w warunkach szczególnych należy zaliczyć odwołującemu okres pełnienia służby wojskowej. Organ rentowy stał na stanowisku, iż ten okres nie podlega zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. uzasadniając swoją decyzję powołał się na tezę uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16.10.2013r., sygn. akt II UPZ 6/13, zgodnie z którą czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał m.in., że podstawy zaliczenia okresu służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych (szczególnym charakterze), należy poszukiwać nie tylko w przepisach normujących prawo do świadczeń, a więc obecnie w ustawie o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, ale w tym zakresie znajdują zastosowanie również przepisy normujące służbę wojskową, w okolicznościach sprawy ustawa z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony RP, obowiązująca w czasie odbywania zasadniczej służby wojskowej przez wnioskodawcę oraz przepisy wykonawcze do niej, w tym zwłaszcza rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin.

W ocenie Sądu rację należy przyznać ubezpieczonemu, który podkreślił w odwołaniu, że analiza treści wskazanego orzeczenia prowadzi do wniosku, że stanowisko Sądu Najwyższego w istocie jest potwierdzeniem tezy, że okres odbywania zasadniczej służby wojskowej w 1975 r. również zalicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Przywołać w tym miejscu należy również pogląd Sądu Najwyższego, który Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela, wyrażony w wyroku z dnia 4.12.2013 r. (II UK 217/13), że pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach, który po zakończeniu czynnej służby wojskowej powraca do tego zatrudnienia w przepisany terminie, zachowuje status pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w okresie pełnienia tej służby.

L. J. odbywał zasadniczą służbę wojskową w Wojsku Polskim w okresie od 18 lutego 1975r. do 16 grudnia 1975r. (zaświadczenie z Zakładu (...) S.A. w Ł. oraz kserokopia książeczki wojskowej znajdujące się w aktach ZUS), oraz bezsporne w sprawie było, że po zakończeniu służby wojskowej powrócił do pracy (po wykorzystaniu 3-tygodniowego urlopu).

Zgodnie z obowiązującym do 31.12.1974 r. brzmieniem art. 108 ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP, okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym

samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Brzmienie powyższego przepisu zostało zmienione od 1 stycznia 1975 r., jednakże jego sens i znaczenie pozostało takie samo, tj. od 01.01.1975r. czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia - w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów wskazanych w art. 106 i art. 107 - a więc ponowne podjęcie zatrudnienia w terminie 30 dni od zakończenia odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Z przytoczonych wyżej przepisów wynika zasada, że pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, okres służby podlegał wliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonania pracy w warunkach szczególnych. Ustanawiały one tzw. fikcję prawną, z której wynika, że pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach, który po zakończeniu czynnej służby wojskowej powraca do tego zatrudnienia w przepisany termin, zachowuje status pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust.1 rozporządzenia RM z dnia 7.02.1983 r. w okresie pełnienia tej służby.

Bezsporne w sprawie było, że przed rozpoczęciem odbywania służby wojskowej odwołujący był zatrudniony w Zakładzie (...) S.A. w Ł. gdzie pracował od 19.10.1972 r. oraz, że po zakończeniu służby wojskowej w przepisany termin powrócił do pracy w tym samym zakładzie pracy i pracował tam od dnia 5.01.1976r. do 14.06.1988 r. na stanowisku odlewnika wyrobów ceramicznych.

Bezsporne było, że okres zatrudnienia odwołującego w tym przedsiębiorstwie od 19.10.1972r. do 17.02.1975r. i od 5.01.1976r. do 14.06.1988 r. do był uznany przez ZUS jako praca w warunkach szczególnych - za wyjątkiem okresu odbywania służby wojskowej.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że decyzja ZUS - w zakresie w jakim nie zaliczała do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania przez odwołującego zasadniczej służby wojskowej - jest błędna. Doliczając do bezspornego okresu pracy odwołującego w warunkach szczególnych (tj. 14 lat, 9 miesięcy i 11 dni) czasokres odbywania służby wojskowej (od 18.02.1975 r. do 16.12.1975 r.) należało stwierdzić, że odwołujący spełnia warunek posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy okres pracy od 19.10.1972r. do 16.12.1975r. i od 5.01.1976r. do 14.06.1988r. w Zakładzie (...) S.A. w Ł. zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zsumowanie powyższego okresu wykonywania pracy z udowodnionym w trakcie postępowania przed organem rentowym wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą. W związku z tym, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, należało uznać, że ubezpieczony spełnił wszystkie wymogi do przyznania mu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji z przytoczonych względów i argumentów Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i cytowanych wyżej regulacji, w wyroku zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od 19 maja 2014 r., tj.: od dnia ukończenia przez niego 60 lat .

Sąd Okręgowy uznał, iż pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie- ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (art. 118 ust. 1a a contrario) z uwagi na to, że dopiero przeprowadzenie postępowania dowodowego w toku postępowania przed sądem, w tym w szczególności dopuszczenie dowodu z akt osobowych oraz z zeznań ubezpieczonego, pozwoliło na uznanie, że sporny okres należało zaliczyć ubezpieczonemu do okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

SSR del.Ewa Piotrowska

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować,
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami rentowymi doręczyć pełnomocnikowi pozwanego,
3. Przedłożyć z apelacją lub za 21 dni.

SSR del.Ewa Piotrowska